

Dit document is een hulpmiddel bij de Handreiking Integraal Actieplan Hitte van de Menukaart Hitte, ontwikkeld in Opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en RVO, in samenwerking met Klimaatverbond Nederland, TAUW en &flux

Startnotitie Menukaart Hitte

TEMPLATE

Waarom deze template

Het opstellen van de startnotitie is één van de eerste stappen in het proces van de [Menukaart Hitte](#). Het is een document dat inzicht geeft in de beleidsdocumenten, regelingen en programma's / activiteiten van de gemeente waarin hitteadaptatie al wordt meegenomen, of waar dit nog ontbreekt en waar kansen liggen om dit te doen. Dit is relevant, omdat de actoren die met hitherisico's te maken (gaan) krijgen, andere maatschappelijke opgaven in hun programma's hebben die meestal nóg groter of urgenter zijn. Ook is er vooralsnog geen extra financiering beschikbaar voor hitteadaptatie, maar kan het wel steeds vaker worden meegenomen in programma's waar wel financiering voor is. Samen optrekken is dus de beste manier om meters te maken richting een hittebestendige gemeente. De startnotitie helpt inzicht te krijgen waar de 'haakjes' zitten, en wie je dus moet betrekken in het verdere proces van de Menukaart Hitte. Denk bijvoorbeeld aan de deelnemers voor de startbijeenkomst.

Deze template is bedoeld om een praktische structuur te bieden voor de startnotitie. We bekijken hitteadaptatie vanuit drie invalshoeken: Gebied-Gebouw-Gezondheid. De startnotitie is daarom op deze manier ingedeeld. Hitte heeft ook invloed op andere sectoren, zoals dierenwelzijn en agrarische productie, maar die thema's worden in deze notitie, en in de menukaart zelf, buiten beschouwing gelaten.

Hoe deze template te gebruiken

In onderstaande template staan de aandachtspunten waarop je bestaande en toekomstige programma's, regelingen en beleid kunt screenen. Dit zullen veelal gemeentelijke documenten zijn, maar zouden ook regionale of landelijke regelingen kunnen zijn waar de gemeente aan deelneemt. Het gaat hierbij niet alleen om het klimaatadaptatiebeleid, maar ook om documenten uit andere sectoren waarin hitteadaptatie van belang is. In de bijlage van dit document staan hiervoor een aantal suggesties.

Er zijn verschillende manieren om inzichtelijk te maken in welk beleid hitteadaptatie wordt meegenomen of waar kansen liggen. Zo kan je in de documenten zoeken op het woord 'hitte'. Aangezien we echter juist ook willen weten in welke beleidsdocumenten hitte nog niet wordt meegenomen, gaat deze methode niet altijd op. Integraal doorlezen is nodig om de kansen en hiaten inzichtelijk maken. Daarbij zijn er wel verschillende thema's en 'haakjes' waar je op kunt letten tijdens het doorlezen. De genoemde aandachtspunten in de bijlage helpen daarbij.

STARTNOTITIE GEMEENTE [NAAM]

Waarom deze template.....	1
Hoe deze template te gebruiken.....	1
SAMENVATTING/CONCLUSIES.....	3
1) GEBIED.....	3
Aandachtspunten.....	3
2) GEBOUW.....	3
Aandachtspunten.....	3
3) GEZONDHEID.....	3
Aandachtspunten.....	3
4) LIJST VAN GERAADPLEEGDE DOCUMENTEN.....	4
BIJLAGE 1: Documenten voor startnotitie.....	5
Beleid.....	5
Richtlijnen en convenanten.....	5
Programma's en projecten.....	5
Onderzoek.....	6
Monitoring/data.....	6
Communicatie.....	6
Overig.....	6

SAMENVATTING/CONCLUSIES

Korte omschrijving van de belangrijkste bevindingen. Waar wordt hitteadaptatie al meegenomen? Waar zijn kansen? Wat ontbreekt?

Je kunt dit hoofdstuk opzetten volgens de structuur gebied-gebouw-gezondheid.

1) GEBIED

In dit hoofdstuk geef je een meer gedetailleerde analyse van de stand van zaken van hitteadaptatie in je gemeente, met betrekking tot 'Gebied'. Geef bronvermeldingen zodat de lezer indien nodig makkelijk meer informatie kan opzoeken.

Aandachtspunten

Screen de documenten op de volgende onderwerpen:

- Wat zijn hete locaties? Zijn er wijken waar hitte expliciet speelt?
- Wat is de planning voor gebiedsontwikkeling? En wordt daarbij rekening gehouden met hitte?
- Welke vergroeningsinitiatieven zijn er? (Hoe) Houden die rekening met hitte? (Denk aan schaduwgroen, ontmoetingsgroen, verticaal groen)
- Zijn er plannen of visies voor de gemeentekern, zoals omvorming van winkel- naar woonpanden, transitie van commercieel naar cultureel- of dienstencentrum? Is hitte hierin een factor?

2) GEBOUW

In dit hoofdstuk geef je een meer gedetailleerde analyse van de stand van zaken van hitteadaptatie in je gemeente, met betrekking tot 'Gebouw'. Geef bronvermeldingen zodat de lezer indien nodig makkelijk meer informatie kan opzoeken.

Aandachtspunten

Screen de documenten op de volgende onderwerpen:

- Wat is de planning voor herontwikkeling van woningen? Wat is de planning voor nieuwbouw? Kijk naar privé versus woningcorporaties.
- Wat speelt er bij woningcorporaties? Wat staat er in de prestatieafspraken met de gemeente?
Wat zijn de activiteiten en planning binnen de energietransitie? Wordt hitte genoemd in het kader van isolatie, ventilatie en andere maatregelen?

3) GEZONDHEID

In dit hoofdstuk geef je een meer gedetailleerde analyse van de stand van zaken van hitteadaptatie in je gemeente, met betrekking tot 'Gezondheid'. Geef bronvermeldingen zodat de lezer indien nodig makkelijk meer informatie kan opzoeken.

Aandachtspunten

Screen de documenten op de volgende onderwerpen:

- Wat gebeurt er voor groepen die specifiek kwetsbaar zijn voor hitte? Is er in beleid/activiteiten voor deze groepen aandacht voor hittestress? Denk aan:
 - Eenzame ouderen

- Mensen in verzorgingstehuizen
- Chronisch zieken
- Dak- en thuislozen
- Baby's
- Mensen met overgewicht
- Sporters en/of evenementbezoekers
- Is er een visie op/programma voor eenzaamheid, vooral tijdens de zomerperiode?
- Wat is de focus van het gezondheidsbeleid? Denk aan ouderenzorg, vitaliteit, preventie, welzijn. Komt hittestress hierin voor?
- Is er een visie op groene, gezonde leefomgeving?

4) LIJST VAN GERAADPLEEGDE DOCUMENTEN

Geef hier een lijst van alle documenten die je hebt gebruikt voor deze startnotitie, waar mogelijk met een link naar de online versie. Zo zorg je voor een goede bronvermelding.

BIJLAGE 1: Documenten voor startnotitie

Onderstaande documenten zijn bedoeld als voorbeeld, voor het verzamelen van informatie voor de startnotitie.

Beleid

- Omgevingswet
- Gebiedsontwikkelingsplannen
- Lokaal klimaatadaptatiebeleid
- Lokaal hitteplan
- Beleid voor speciale doelgroepen, zoals:
 - Eenzame ouderen
 - Mensen in verzorgingstehuizen
 - Chronisch zieken
 - Dak- en thuislozen
 - Baby's
 - Mensen met overgewicht
 - Sporters en/of evenementbezoekers
- Biodiversiteit

Richtlijnen en convenanten

- Richtlijnen voor bijv. de bouw, inrichting openbare ruimte
- (Provinciaal) Convenant Klimaatadaptief Bouwen
- Prestatieafspraken tussen gemeente en woningbouwverenigingen
- Richtlijnen voor zorgvoorzieningen
- Richtlijnen voor evenementen

Programma's en projecten

- Stadsontwikkelingsprojecten
- NK Tegelwippen
- Vergroeningsprojecten
- Eén tegen Eenzaamheid
- Lokale pilotprojecten
- Energietransitie
- Mobiliteitstransitie
- Hittebestendig maken van gemeentelijk vastgoed
- Integrale huisvestingsplannen
- Herinrichtingsplannen
- Renovatieplannen
- Zorgprojecten voor speciale doelgroepen, zoals:
 - Eenzame ouderen
 - Mensen in verzorgingstehuizen
 - Chronisch zieken
 - Dak- en thuislozen
 - Baby's
 - Mensen met overgewicht
 - Sporters en/of evenementbezoekers

Onderzoek

- Vitale en kwetsbare functies/voorzieningen
- Koele plekken en routes
- Onderzoeksagenda woningcorporaties
- Inventarisatie koele plekken

Monitoring/data

- Citizen Science
- Klimaatindicatoren
- Cobra [dataset](#)
- Gemeentelijke omnibusenquête

Communicatie

- Publiekscampagnes, bijv. over klimaat, sociale campagnes, etc.
- Hittewaarschuwingen

Overig

- Het [Gezond en Actief Leven Akkoord](#) (GALA)
- Relevante netwerken/netwerkbijeenkomsten
- Relevante subsidies